

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5CdoPr/13/2023
Identifikačné číslo spisu:	1413219693
Dátum vydania rozhodnutia:	17.12.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1413219693.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Mgr. X. S., O., Z. X, zast.: Jurek, advokátska kancelária, s.r.o., Bratislava, Páričkova 15, adresa na doručovanie Mostová 2, Bratislava, IČO: 47 253 983, proti žalovanému: ENERGOCHEMICA TRADING a. s., Bratislava, Vajnorská 100/B, IČO: 46 798 072, zast.: JUDr. Ján Pirč, advokát, Košice, kpt. Nálepku 17, o určenie neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru a iné, vedenej na bývalom Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 23Cpr/4/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 18.mája 2023 sp. zn. 3CoPr/3/2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 18.mája 2023 sp. zn. 3CoPr/3/2022 a rozsudok bývalého Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 1.decembra 2021 č. k. 23Cpr/4/2013-863 z r u š u j e a v e c v r a c i a Mestskému súdu Bratislava IV na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Bývalý Okresný súd Bratislava IV (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) čiastočným rozsudkom zo dňa 1. 12. 2021 č. k. 23Cpr/4/2013-863 určil, že pracovný pomer medzi žalobcom a žalovaným, založený pracovnou zmluvou zo dňa 28. 9. 2012, s dňom nástupu 1. 10. 2012, okamžitým skončením zo strany zamestnávateľa v zmysle § 68 Zákonníka práce, doručeným dňa 16. 9. 2013, bol skončený neplatne.

1.1. Právne vec posúdil podľa § 68 ods. 1 písm. b) a ods. 2 Zákonníka práce.

1.2. V odôvodnení uviedol, že mal preukázané, že žalovaný okamžité skončenie pracovného pomeru uplatnil dňa 16. 09. 2013 z dôvodov žalobcom potvrdených objednávok dňa 08. 01. 2013, 21. 01. 2013, 13. 05. 2013, 27. 05. 2013, 21. 06. 2013 a 31. 07. 2013, kde oddelenie kontrolingu neodsúhlasilo predaj za nižšie ceny a žalovaný tento postup žalobcu považoval za závažné porušenie pracovnej disciplíny. Vyslovil názor, že žalovaný o konaní žalobcu, ktoré vyhodnotil v okamžitom zrušení pracovného pomeru dňa 16. 09. 2013 ako závažné porušenie pracovnej disciplíny, mal vedomosť už v mesiaci február, resp. o potvrdení v poradí prvej objednávky dňa 08. 01. 2013 žalobcom sa musel dozvedieť najneskôr do konca februára 2013. Túto skutočnosť mal v konaní preukázanú listinnými dôkazmi - čestnými vyhláseniami Ing. V. Z., Ing. X. W. a Ing. Q. Y., ktorí v čestných vyhláseniach zo dňa 28. 03. 2017, 09. 08. 2017 a 04. 09. 2017 zhodne uviedli, že dosiahnuté výsledky predaja v porovnaní s plánom

predaja boli pravidelne mesačne vyhodnocované na obchodných poradách a na rade vedenia spoločnosti pod vedením generálneho riaditeľa spoločnosti Ing. R. Q.. Na poradoch sa okrem iného prezentovali aj odchýlky predaja po jednotlivých komoditách, zákazníkoch, množstvách a cenách, takže Ing. R. Q. začiatkom každého mesiaca v danom období detailne vedel o všetkých odchýlkach voči plánu, bol teda podrobne a pravidelne informovaný. Súd prvej inštancie zdôraznil (v bode 17), že aj keď odvolací súd v prvom zrušujúcom uznesení vo veci uviedol, že časť svedeckej výpovede Ing. Š., ktorý vyjadril len svoj predpoklad, že riaditeľ v internom systéme spoločnosti videl čo sa predalo a za akú cenu, nie je možné považovať za preukázanie časového okamihu, kedy sa riaditeľ žalovaného dozvedel o tom, že žalobca špecifikované objednávky za nižšie ceny potvrdil neoprávnene, skutočnosti uvádzané v čestných vyhláseniach preukazujú, že zamestnávateľ mal o konaní žalobcu vedomosť bezprostredne, prípadne v krátkom časovom horizonte po potvrdení každej objednávky. Vo vzťahu k subjektívnej lehote na uplatnenie okamžitého skončenia pracovného pomeru mal súd preukázané, že ak žalobca prvú objednávku potvrdil dňa 08. 01. 2013, tak buď už v priebehu mesiaca január a ak nie, ako vyplýva zo skutočností uvedených v čestných vyhláseniach, že generálny riaditeľ bol začiatkom mesiaca vždy informovaný o všetkých odchýlkach voči plánu predaja, zamestnávateľ sa o konaní žalobcu musel dozvedieť už začiatkom mesiaca február, najneskôr do konca tohto mesiaca. Vychádzajúc z uvedeného, časovým momentom, kedy sa zamestnávateľ o konaní žalobcu dozvedel, bol podľa názoru súdu koniec februára 2013 a dvojmesačná subjektívna prekuzívna lehota na uplatnenie okamžitého skončenia pracovného pomeru tak uplynula posledným dňom v mesiaci apríl 2013. Ak žalovaný okamžité skončenie pracovného pomeru žalobcovi oznámil dňa 16. 09. 2013, svoje právo uplatnil po uplynutí zákonom stanovenej lehoty.

2. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 18. mája 2023 sp. zn. 3CoPr/3/2022 na odvolanie žalovaného zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu v časti určenia neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru daného žalovaným žalobcovi dňa 16. 9. 2013 zamietol.

2.1. Vo svojom zmeňujúcom rozhodnutí uviedol, že pokiaľ špecifikované objednávky mal žalobca potvrdiť v dňoch 8. 1. 2013, 21. 1. 2013, 13. 5. 2013, 6. 6. 2013 a 21. 6. 2013 (2x), pričom ostatné potvrdené objednávky boli vystavené v dňoch 27. 5. 2013 (2x) a 31. 7. 2013 a žalovaný okamžité skončil pracovný pomer so žalobcom dňa 16. 9. 2013 je zrejmé, že objektívna lehota pre okamžité skončenie pracovného pomeru v zmysle § 68 ods. 2 Zákonníka práce (do jedného roka odo dňa, keď dôvod vznikol) bola zachovaná.

2.2. Nestotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, že z čestných vyhlásení Ing. V. Z., Ing. X. W. a Ing. Q. Y. malo vyplývať, že žalovaný mal o konaní žalobcu vedomosť bezprostredne, prípadne v krátkom časovom horizonte po potvrdení každej objednávky. Uviedol, že ani z čestných prehlásení Ing. V. a Mgr. T., rovnako založených žalobcom, totiž nevyplyva, že generálny riaditeľ žalovaného Ing. Q. sa o potvrdení špecifikovaných objednávok žalobcom za nižšie ceny bez ich odsúhlasenia odborom kontrolingu dozvedel najneskôr do konca nasledujúceho mesiaca. Predpoklad toho - ktorého zamestnanca, že generálny riaditeľ žalovaného vedel o rozdieloch voči plánu predaja, uvedenú skutočnosť nepreukazuje. Nemožno totiž stotožniť prípadnú vedomosť o predaji za nižšie ceny s existenciou vedomosti o potvrdení špecifikovaných objednávok žalobcom za nižšie ceny bez ich odsúhlasenia odborom kontrolingu. Navyše pri množstvách obchodných prípadov je tvrdenie zamestnancov v čestných prehláseniach, že generálny riaditeľ žalovaného Ing. Q. vedel o všetkom, v rozpore s tvrdením samotného Ing. Q., ktoré súd prvej inštancie vôbec nevzal do úvahy pri hodnotení vykonaného dokazovania. Dospel k záveru, že v konaní bolo preukázané, že o potvrdení špecifikovaných objednávok žalobcom za nižšie ceny bez ich odsúhlasenia odborom kontrolingu sa žalovaný dozvedel zo žiadosti FORTISCHEM a.s. o zaujatie stanoviska zo dňa 9. 9. 2013, doručenej žalovanému dňa 11. 9. 2013. K uplatneniu okamžitého skončenia pracovného pomeru (doručeného dňa 16. 9. 2013) tak došlo pri zachovaní dvojmesačnej subjektívnej lehoty v zmysle § 68 ods. 2 Zákonníka práce.

2.3. Odvolací súd mal za preukázané porušenie pracovnej disciplíny žalobcom spôsobom špecifikovaným v okamžitom skončení pracovného pomeru. Uviedol, že pri počte jednotlivých porušení (9), dĺžke obdobia, v ktorom k porušovaniu dochádzalo (od 8. 1. 2013 do 5. 8. 2013, resp. do potvrdenia objednávky zo dňa 31. 7. 2013), výške rozdielu medzi cenou podľa Plánu predaja a nižšou cenou podľa objednávok (145.042,74 eura), ktorú výšku žalobca nesporeval a pri zohľadnení pozície

žalobcu (sales manažér a od 1. 6. 2013 riaditeľ obchodnej skupiny predaja karbidu vápnika) sa stotožnil so žalovaným, že ide o závažné porušenie pracovnej disciplíny odôvodňujúce okamžité skončenie pracovného pomeru.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1. Dovolateľ namietal, že rozsudok odvolacieho súdu nespĺňa atribút preskúmateľnosti z hľadiska odôvodnenia dôkazného bremena, existencie porušenia pracovnej disciplíny, intenzity jej porušenia, keď odvolací súd sa vo svojich rozhodnutiach nevysporiadal s odôvodnením, prečo považoval konanie žalobcu za preukázané ako aj tým, že by konanie nedosiahlo taký stupeň intenzity, že by ho bolo možné považovať za závažné porušenie pracovnej disciplíny a že od žalovaného by bolo možné požadovať, aby žalobcu ďalej zamestnával. Pri takto závažnom zásahu do práv zamestnanca, musí byť naisto preukázané, že k závažnému porušeniu pracovnej disciplíny došlo a nástroje zamestnávateľa (pravidlá) musia byť nastavené tak, aby neboli zo strany zamestnávateľa zneužívané za účelom prepustenia zamestnanca, bez odstúpenia a bez splnenia relevantného zákonného dôvodu. V tejto súvislosti namietal, že zamestnanec, ktorý bol nútený opustiť svoje pracovisko objektívne nemôže preukázať nepravdivosť tvrdení žalovaného. Len zamestnávateľ má prístup ku všetkým pracovným dokumentom, mailovej korešpondencii a teda jediný môže a podľa rozhodovacej praxe aj musí preukázať, že k porušeniu pracovnej disciplíny došlo a že zamestnanec nemôže zostať na pracovisku bez vážnych následkov už ani minútu. Nič z uvedeného preukázané nebolo.

3.2. Poukázal na to, že odvolací súd nevykonával žiadne dokazovanie, ktorým by si preveril pravdivosť tvrdení žalovaného. Nesprávnosť záverov odvolacieho súdu vyplýva aj z nepopretého tvrdenia žalobcu, podporeného aj inými dôkazmi, a to, že v informačnom systéme sa objavila v krátkom časovom slede reálne dosiahnutá cena vs plánovaná cena (hneď, najneskôr však do 10 dňa nasledujúceho mesiaca, kedy boli údaje spracované za mesiac minulé). Jednak to bolo prediskutované na obchodných poradách s GR Ing. Q.Q. a súčasne to bolo aj v systéme, ktorý na odchýlky upozorňoval. To, či bol tovar predaný za nižšiu cenu vyplynulo priamo zo systému. Systém sledoval cenu plánovanú a cenu dosiahnutú a aj rozdiel medzi týmito cenami, a teda, keď by mal niekto pochybnosti o neschválení nižšej ceny v danom mesiaci, vedel si to dodatočne vyžiadať z odboru kontrolingu. A to sa pravidelne a dôkladne prechádzalo na obchodných poradách s GR. Dovolateľ namietal, že objektívne nemohol preukazovať svoju „nevinu“, keďže nemal prístup k pracovným dokumentom ani mailom. Namietal, že v spore s ochranou slabšej strany v prospech zamestnanca je povinný vykonávať dôkazy aj bez návrhu. Postup odvolacieho súdu, ktorým nevykonával navrhované dôkazy (výsluch Ing. V. Z., Ing. X. W. a Ing. Q. Y. a prítomných na poradách riadenia výroby) nie je súladný s princípom a logikou konaní s ochranou slabšej strany. Súd musí dbať o to, aby z dokazovania nevylúčil taký dôkaz, ktorý má potenciál preukázať rozhodujúcu skutkovú okolnosť významnú pre rozhodnutie. A to aj za situácie, že dôkazné bremeno o spochybnení obsahu čestných prehlásení zaťažovalo žalovaného, ktorý ako silnejšia strana bol povinný výsluch týchto svedkov navrhnuť. Dovolateľ tiež namietal, že odvolací súd zaťažil zamestnanca neprípustne dôkazným bremenom preukázať, že pracovné úlohy splnil.

3.3. Dovolateľ žiadal rozhodnutia súdov nižších inštancií zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, eventuálne zmeniť tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie v časti určenia, že pracovný pomer žalobcu u žalovaného okamžitým skončením bol skončený neplatne.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie odmietnuť a zaviazat žalobcu na náhradu jeho dovolacích trov konania.

5. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žalovaného zotrval na svojich dovolacích námietkach.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

9. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

10. Žalobca vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Ním tvrdená vada zmätočnosti sa mala prejavovať v nepredvídateľnosti napadnutého rozhodnutia, keď odvolací súd spochybnil záver súdu prvej inštancie o tom, že žalovaný mal o konaní žalobcu, ktoré vyhodnotil v okamžitom zrušení pracovného pomeru dňa 16. 9. 2013 ako závažné porušenie pracovnej disciplíny, vedomosť už v mesiaci február 2013. Táto skutočnosť mala rozhodujúci význam pre posúdenie včasnosti uplatnenia dôvodov pre okamžité skončenie pracovného pomeru žalobcu.

11. Pre prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP, musí intenzita zásahu do procesných práv strany sporu v dôsledku nesprávneho procesného súdu dosahovať mieru porušenia práva na spravodlivý proces. Základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie sú zásadne „výsledkové“, to znamená, že im musí zodpovedať proces ako celok a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí v danej veci od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (rovnako viď aj sp. zn. 3Obdo/40/2017).

12. Od počiatku bolo v judikatúre opakovane zdôrazňované, že ak sa chce odvolací súd odchýliť od skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie na základe dokazovania výsluchom svedkov, musí tieto dôkazy vykonané predtým bezprostredne súdom prvej inštancie opakovať. Ak by tak neurobil, chýbali by mu náležité podklady na vyhodnotenie týchto dôkazov, založené napríklad na ich priamom vnímaní. Odvolací súd nemôže prehodením dokazovania, ktoré vykonal súd prvej inštancie, odlišne posúdiť skutkový stav prejednávanej veci. Ak sa má vykonať pred odvolacím súdom dokazovanie, je potrebné nariadiť pojednávanie. Touto úpravou sa sleduje dôsledné rešpektovanie procesných práv strán sporu. Z hľadiska skutkového stavu možno uviesť, že ak odvolací súd vychádza z iných skutkových záverov ako súd prvej inštancie, musí jeho rozhodnutiu predchádzať pojednávanie, na ktorom sa zopakujú dôkazy alebo sa dokazovanie doplní vykonaním ďalších dôkazov.

12.1. Aby sa teda odvolací súd mohol odchýliť od skutkových zistení, ktoré súd prvej inštancie čerpal z listinných dôkazov, z ktorých vychádzal prvoinštančný súd, musí dôkazy priamo vykonané súdom prvej inštancie opakovať, prípadne doplniť. Ak by sa odvolací súd odchýlil od skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa bez toho, aby rešpektoval povinnosť opakovania alebo doplnenia dokazovania,

zasiahal by do ústavne zaručeného práva účastníka konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, do obsahu ktorého patrí aj to, že odvolací súd sa môže odchýliť od skutkového stavu zisteného prvostupňovým súdom len po doplnení alebo opakovaní dokazovania, ktorého výsledky oprávnenému súdu umožnia vlastné, prípadne aj odlišné hodnotenie dôkazov.

13. Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyvodil odlišné skutkové závery ako súd prvej inštancie, a zároveň rozsudok súdu prvej inštancie zmenil, bez toho, aby vo veci vykonal (zopakoval) v potrebnom rozsahu dokazovanie, t. j. odvolací súd vykonal dokazovanie iba oboznámením listín medzi inými čestnými prehláseniami Ing. Z., Ing. W., Ing. Y., Ing. V. a Ing. T. a písomnej odpovede Ing. Q. a spochybnil záver súdu prvej inštancie o tom, že žalovaný mal o konaní žalobcu, ktoré vyhodnotil v okamžitom zrušení pracovného pomeru dňa 16. 9. 2013 ako závažné porušenie pracovnej disciplíny, vedomosť už v mesiaci február 2013. Súd prvej inštancie totiž k tomuto záveru dospel aj na základe svedeckej výpovede Ing. Š., ktorý vo výpovedi uviedol, že v spornom čase bol zamestnancom žalovaného v rovnakej pozícii ako žalobca, bol riaditeľ obchodného úseku plastové profily a v rámci odpovedí na otázky svedok uviedol, že pokiaľ išlo o predaj za nižšiu cenu, ktorá nebola odsúhlasená, predpokladá, že riaditeľ videl čo sa predalo a za akú cenu najneskôr po uložení dát do systému asi do týždňa, kontroľujú výsledky vyhodnocoval mesačne. Výsledky boli nahodené do interného systému spoločnosti, ku ktorému mal prístup aj riaditeľ do jedného týždňa, pričom výsledky boli spracované do jedného na báze kontrolingu (bod 9 rozsudku okresného súdu). Tento dôkaz (výsluch svedka Ing. Š.) však už odvolací súd nevykonával a napriek tomu sa odchýlil od skutkových zistení súdu prvej inštancie na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov. Na tomto postupe nemení nič hodnotenie svedeckej výpovede Ing. Š. odvolacím súdom v zrušujúcom uznesení (čl. 819 v bode 36), pretože odvolací súd svedka nevypočul, teda si nevytvoril rovnocenný podklad pre zmenu v skutkovom zistení. Odvolací súd mal dokazovanie v zmysle § 384 ods. 1 CSP sám v potrebnom rozsahu opakovať a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 191 CSP. Len takýto postup je aj v súlade so zásadou priamosti a ústnosti civilného sporového konania. Je neprípustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniam, vedúcim k záveru o okamihu získania informácie žalovaného o skutku - skutkoch uplatnených v okamžitom skončení pracovného pomeru, dospel v podstate iba na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie.

14. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd postupoval v priamom rozpore so znením ustanovenia § 384 ods. 1 CSP, a teda sa natoľko odchýlil od jeho znenia, že zásadne poprel jeho účel a význam, keď dospel k odlišným skutkovým zisteniam ako prvoinstančný súd bez vykonania vlastného dokazovania alebo jeho zopakovania v odvolacom konaní, čím znemožnil žalovanému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 46 a nasl. ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

15. Dovolateľ namietal aj nesprávny postup odvolacieho súdu spočívajúci v hodnotení dôkazov, keď odvolací súd skonštatoval, že z čestných prehlásení Ing. Z., Ing. W. a Ing. Y., a nakoniec ani z čestných prehlásení Ing. V. a Mgr. T.U., rovnako založených žalobcom nevyplýva, že generálny riaditeľ žalovaného H. sa o potvrdení špecifikovaných objednávok žalobcom za nižšie ceny bez ich odsúhlasenia odborom kontrolingu dozvedel najneskôr do konca nasledujúceho mesiaca (bod 81).

16. Súd sa pri hodnotení dôkazov riadi zásadou voľného hodnotenia dôkazov (čl. 15 a § 191 CSP). Táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Rozhodnutie tak musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu a musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania. Pokiaľ bude záver, ktorý súd na základe vykonaného dôkazu prijme v príkrom rozpore s možným a logicky prípustným záverom vykonaného dokazovania, ide o arbitrárne hodnotenie dôkazov. Aj podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu arbitrárnosť môže spočívať v takom hodnotení dôkazov, ktoré je vykonané bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho základu tak, že z nich pri žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú prijaté skutkové závery (I. ÚS 51/2020). Za arbitrárne sa považuje tiež také rozhodnutie, ktorého odôvodnenie je extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS

301/06, I. ÚS 200/2012). Arbitrárne rozhodnutie predstavuje zásah do práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces, a preto je logická, funkčná a teleologická konzistentnosť hodnotenia dôkazov preskúmateľná aj v dovolacom konaní v rámci § 420 písm. f) CSP. Hoci je ústavný súd v preskúmaní hodnotenia dôkazov zdržanlivý (I. ÚS 11/2015), toto preskúmanie nie je vôbec vylúčené ani v konaní o ústavnej sťažnosti (III. ÚS 90/2015, III. ÚS 120/2020). Podľa ústavného súdu je však preskúmanie logickej, funkčnej a teleologickej konzistentnosti hodnotenia dôkazov súčasťou posudzovania práva na spravodlivý proces. V tomto kontexte je preto hodnotenie dôkazov preskúmateľné. V opačnom prípade by skutkové závery ostali nedotknuteľné tak, ako ich uzavrel krajský súd. Právny poriadok práve prostredníctvom posudzovania porušenia práva na spravodlivý proces umožňuje aj dovolaciemu súdu, aby preskúmal, či hodnotenie dôkazov nie je natoľko chybné, že dochádza k porušovaniu tohto práva. Strana totiž nemôže byť bez možnosti nápravy vystavená tomu, že z vykonaných dôkazov budú vyvedené neprípustné a nelogické závery. Uvedené nie je pritom v rozpore s § 442 CSP, podľa ktorého je súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Preskúmanie hodnotenia vykonaných dôkazov je totiž preskúmanie procesného postupu súdu. Podľa ústavného súdu zásada viazanosti zisteným skutkovým stavom neznamena, že najvyšší súd je viazaný takou interpretáciou dôkazu, ktorá v sebe obsahuje ničím nepodloženú účelovo vytvorenú domnienku, ktorej jediným cieľom je vylúčiť danosť nároku. Rovnako túto zásadu nemožno interpretovať ako nemožnosť najvyššieho súdu reagovať na zjavný, ničím neodôvodnený, a preto arbitrárny skutkový omyl. Preto najvyšší súd má právo skúmať, či hodnotenie dôkazov nie je natoľko mimo prípustného a logického rámca hodnotenia dôkazov a teda, či nedošlo týmto procesným postupom súdu k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru (pozri III. ÚS 104/2022, bod 18 a 19).

17. V prejednávanej veci z čestných prehlásení Ing. Z., Ing. Y. a Ing. V. vyplýva, že pre žalovaného pracovali v zhodnom období ako žalobca a aj v období kedy sa mali skutky uvedené v okamžitom skončení pracovného pomeru stať. Z týchto prehlásení vyplýva, že dosiahnuté výsledky predaja v porovnaní s plánom predaja boli pravidelne mesačne vyhodnocované na obchodných poradách a na rade vedenia spoločnosti, a to pod vedením Ing. R. Q.. Na poradách sa okrem iného prezentovali aj odchýlky predaja voči plánu, a to po jednotlivých komoditách, zákazníkoch, množstvách a cenách, takže Ing. R. Q. začiatkom každého mesiaca daného roku detailne vedel o všetkých odchýlkach voči plánu, bol teda podrobne a pravidelne informovaný. Aj z výpovede svedka Š. (čl. 442 - 449) vyplýva, že všetky transakcie, teda čo sa predalo a za akú cenu a od ktorého zákazníka sa ukladali každý mesiac do systému SAP alebo do systému kocka, ku ktorému malo vedenie žalovaného prístup. Zamestnankyňa p. Z. mala spracúvať podklady z výsledkov transakcií do mesiaca, pričom existovali reporty plánované a reálne dosiahnuté ceny po zákazníkoch a tieto sa porovnávali na báze mesačnej a kumulatívnej.

17.1. Z tohto skutkového stavu nevyplyva, že o potvrdení špecifikovaných objednávok žalobcom za nižšie ceny bez ich odsúhlasenia odborom kontrolingu sa žalovaný dozvedel až zo žiadosti FORTISCHEM a.s. o zaujatie stanoviska zo dňa 9. 9. 2013, doručenej žalovanému dňa 11. 9. 2013, ako to uzavrel dovolací súd (bod 83 jeho rozsudku). Z dôkazov vyplýva, že žalovaný (generálny riaditeľ Ing. Q.) sa do konca nasledujúceho mesiaca dozvedel o objeme predaja, cene predaja jednotlivých produktov, o rozdieloch v dosiahnutých cenách oproti plánovaným (zrejme stanoveným) cenám, ako aj o konkrétnych zákazníkoch, ktorí v transakciách vystupovali. Tieto výstupy boli aj predmetom mesačných porád za účasti riaditeľov obchodných skupín (výpoveď Ing. Š. č. 1. 443). Teda žalovaný mal každý mesiac vedomosť o tom, že došlo k predaju konkrétnej komodity za nižšiu cenu ako bola plánovaná. Bolo preto jeho povinnosťou ako osoby riadiacej s kontrolnou právomocou, zisťovať dôvod takéhoto predaja, ako aj to, či boli splnené všetky podmienky, za ktorých sa takýto predaj mohol zrealizovať. Či si túto povinnosť splnil a s akým výsledkom by vyplývalo práve zo zápisníc z týchto porád, ktoré však založené do spisu neboli, ako to dôvodne namietal aj žalobca. Pokiaľ si túto povinnosť nespĺnil, jeho nečinnosť nemôže neprípustne predlžovať lehotu podľa § 68 ods. 2 Zákonníka práce. Obrana žalovaného v tomto smere, ktorú si osvojil aj odvolací súd, spočívajúca v tom, že nie je možné ani len predpokladať, že by mohol a mal generálny riaditeľ žalovaného Ing. Q. vedieť o všetkých výsledkoch predaja v mesiaci, keďže sa jednalo sa o niekoľko stoviek až tisícov obchodných prípadov, nie je akceptovateľná. Buď išlo o ojedinelé prekročenie stanovenej ceny, ktorá bola pre žalobcu nevýznamná, preto jej nevenoval pozornosť alebo išlo o závažné porušenie zo strany žalobcu a malo sa

riešiť každý mesiac. S ohľadom na postavenie žalobcu, ktorý je slabšou stranou v spore bol súd povinný prihliadnuť aj na tieto skutočnosti.

17.2. Z uvedeného vyplýva, procesný postup odvolacieho súdu bol natoľko chybný, že spôsobil zásah do práva dovolateľa na spravodlivý proces. (§ 420 písm. f) CSP).

18. Dovolací súd mal preto za preukázané, že v konaní došlo k procesným vadám podľa § 420 písm. f) CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne.

19. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Dovolací súd v zmysle § 449 a § 450 CSP zrušil aj rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Jeho povinnosťou bude zaoberať sa každou potvrdenou objednávkou osobitne, pretože okamžité skočenie pracovného pomeru je tvorené viacerými samostatnými skutkami, ktoré treba posúdiť z hľadiska dodržania lehoty dvoch mesiacov podľa § 68 ods. 2 Zákonníka práce osobitne. Následne skutky uplatnené v subjektívnej lehote posúdiť z hľadiska intenzity porušenia pracovnej disciplíny, ktorá musí byť daná objektívne a za tým účelom vykonať dokazovanie, ktoré navrhnu strany sporu, ale vykonať aj dôkazy, ktoré sú nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci (§ 319 CSP.).

20. O trovách pôvodného konania a o trovách odvolacieho konania rozhodne odvolací súd postupom podľa § 453 ods. 3 CSP.

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.